

dalom felé. Pedig a magasban nem irodalmat találunk. Hanem utas-szállító repülőgépet.

KÉPES GÁBOR

(Fordította Kollárik Péter,
szerkesztette Németh Attila,
Galaktika Fantasztikus Könyvek,
Budapest, 2010, 276 oldal, 2990 Ft)

DÜLEDÉK PALOTA

Klasszikus rémtörténetek

„Néhány antológia már korábban is megjelent magyarul azzal a céllal, hogy bepillantást engedjen a műfajba, ez a mostani azonban a megelőzőeknél nagyobb, részletesebb és – ha lehet így fogalmazni – színesebb próbál lenni. Ez alatt azt értem, hogy a válogatás során arra törekedtem, hogy a harminchárom alkotás lehetőség szerint felvonulassa a rémirodalom eszköz- és tématarjának arzenálját; mindazokat a hangokat és színeket, melyek előtérbe kerültek a szóban forgó több mint százötven év során.” Így fogalmaz Sárközy Bence, a kötet szövegeinek válogatója és szerkesztője a *Düledék palota* összeállításának koncepciójáról, ezek a szempontok pedig legfőképpen arra engednek következtetni, hogy a megszokottól eltérő, elfeledett, sőt ismeretlen szövegekkel is találkozik majd az olvasó.

A rémtörténet, annak ellenére, hogy egyik-másik megközelítés szerint nem tartozik a magasirodalomhoz (természetesen ezt is idézőjelek közé lehet helyezni), sokat elárulhat a többi műfajhoz sorolható művekről, ugyanis az általa mozgósított sémák igen tanulságosak lehetnek egy-egy más típusú szövegben. A leglátványosabban nyilván ott mutatkozik meg ez a jelenség, ahol a szerzők mintegy reflektált szinten emelik be prózatechnikájukba a megszokott kliiséket, teljesen eltérő szövegekörnyezetbe helyezve így azokat. Erre a válogatásból is lehetne számos példát hozni, ilyen például Nathaniel Hawthorne (*Zaklatott álmok*), Herman Melville (*A villámhárító ember*) vagy Henry James (*Sir Edmund Orme*) szövege.

A válogató munkáján egy mindenesetre nagyon markánsan tükröződik: Sárközy otthonosan mozog a témakörben, biztos kézzel válogatja ki azokat a szövegeket, amelyek valami miatt érdekessé, adott esetben furcsává és ezért továbbgondolhatóvá válhatnak számunkra. Azon persze hosszasan lehetne vitatkozni, hogy mindezt milyen értelmezői pozícióból teszi, s vajon ennek tényleg egy „hagyományos” válogatás lesz-e az eredménye. Én inkább úgy látom, ez a könyv jobbra nem a megszokott értelemben vett klasszikus műveket válogatta ki, hanem inkább azo-

kat, amelyek, főleg így együttesen, a befogadókban rögzült – hermeneutikai értelemben vett – előítélek átformálására töreksenek. Teszi mindezt elsősorban azért, mert azt a fontos – ki nem mondott – újrértelmező célkitűzést is meg kívánja valósítani, melynek kiinduló alapja éppen az, hogy a fennálló kánon(ok) megértek az átgondolásra, adott esetben az átformálásra. Ezt erősíti meg a válogatáskötetben található szövegek újrarendelése is, olyan nagynevű műfordítókkal, mint Rakovszky Zsuzsa, Nádasdy Ádám vagy Bényei Tamás, és a lista korántsem teljes... Az új fordítás ugyanis minden esetben új értelmezést is szorgalmaz a művekről, nemcsak így egybegyűjtve, de külön-külön is. Ahogy a könyv utószava fogalmaz: „Nyilvánvaló, hogy a fordítás önálló műalkotás, és ha jól sikerült, akkor ugyan – Walter Benjaminget idézve – »visszhangzik« benne az eredeti, ámde éppúgy aktív részese a fordító is, aki a saját hangszerelésében adja elő a meglévő dallamot. Nem is beszélve az olvasóról; hiszen a felfedezés, a »halás« öröme már az ő kiváltsága.”

Összességében tehát egy nagyívű vállalkozás hozzáértő megvalósulását látjuk kibontakozni az

antológiából, miközben a megszo-
kott láncsörgetés, csontváz –
ma már kevésbé borzongató – klisék
elhagyásával egy jelenkori értel-
mezést sürgető összeállítást is kéz-
hez kapunk. Mintha a műfaj egy-
értelműnek vélt időbeli korróziója
mégsem valósulna meg teljes mér-

tékben, s ez legalábbis
figyelemre méltó je-
lenség lehet az irodal-
omtörténet számára,
annak ellenére, hogy
a rémtörténet ma már
valóban egy teljesen más
területen, a filmen él
elsősorban tovább.

És végezetül: bár
ritkán szoktuk dicsé-
rettel illetni a könyvek
tördelőit, tervezőit,

most mégis meg kell jegyezni, hogy
a címbeli „palota” szó döntött o-
ja telitalalat.

DOBÁS KATA

(Szerkesztette Sárközy Bence,
Magvető Kiadó, Budapest, 2009,
592 oldal, 4490 Ft)

CHUCK PALAHNIUK: *Láthatatlan szörnyek*

Nem véletlen, hogy Chuck Palah-
niuk eddig filmre vitt mindkét re-
gényét (*Harcosok klubja, Cigányút*
– mindkettő olvasható magyarul

